

Recenzija par Ināras Kolmanes režisēto filmu “Mātes piens”

2023. gada Ināras Kolmanes režisētā latviešu filma “Mātes piens” veidota pēc Noras Ikstenas romāna motīviem, kas tāpat arī nosaukta. Tāpat kā grāmata, filma ir psiholoģisks un drāmai raksturīgs, vēsturiskās fikcijas darbs. Stāsts norisinās 20. gs. Latvijā laikā no Otrā pasaules kara beigu perioda līdz pat atmodai. Galvenais sižets ir par mātes mūža gājumu, dzīvojot skarbā realitātē padomju Krievijas okupētajā Latvijā, būdama intelektuāla un prasmīga ginekoloģe un māte savai meitai.

Filmā studentei vārdā Astra agrīnā jaunībā piedzimst meitiņa Nora, taču viņa nejūtas tā, ka vēlētos būt mamma un atsakās barot jaundzimušo ar savu pienu, jo uzskata, ka tas ir “saindēts” sakarā ar netaisnīgo un drūmo dzīvi padomju režīmā. Turklāt, viņa vēl ir krietni jauna un vēlās justies brīva savā nodabā un pilnveidot savu ārsta karjeru. Pateicoties viņas pašas mammai, Noras vecmammai, Noru izdodas labi izaudzināt, nodrošinot viņai kvalitatīvu ikdienu mājās un skolā. Kā Astrai, tā arī Norai dzīvē nav bijis tēvs, taču īsti nekāda interese par viņu nav. Turklāt, vīrišķo lomu ģimenē pilnveido patēvs, Astras mammas vīrs, vienmēr atbalstošs un pozitīvs. Sižets kopumā ir ļoti emocionāls un dažkārt drūmi noskaņots, galvenokārt uz okupācijas pamata. Mātes attieksme pret dzīvi nav diez ko gaiša, viņu nomāc Padomju ļaunums un netaisnība. Viss, kas viņu uztrauc, ir meitas labklājība, darbs un, lai Latvija atkal būtu brīva valsts. Kā visa rezultātā viņa diez gan ātri savu dzīvi beidz, pavadot pēdējos gadus nelaimīga un nerūpīga pret sevi, dzīvodama un strādādama lauku ciematiņā. Lai cik arī gauža bija mātes dzīve, viņa pārliecinājas, ka Nora apzinās situāciju un laiku, kādā viņi dzīvo, un ticēja, ka vismaz viņas meita varēs sajūst gaisu brīvā Latvijā.

Filmas producenti un aktieri neapšaubāmi ir veikuši cienījamu un ievērojamu veikumu šī traģiskā laika attēlošanā. It īpaši no latvieša skatpunkta ir viegli just līdzī mētes, meitas un pārējo cilvēku stāvokli un jūtām, jo dzīvot šādā laikā, kas pilns ar meliem, uzspiestām ideoloģijām un sērām par brīvību, mūsdienās par to domājot, šķiet kaut kas tiešām graujošs. Šīs emocijas veidotas un paustas, attēlojot izmisumu, konstanto stresu, sāpes par sevi, tuvujiem, kā arī Latviju. Protams, ne viss filmā ir vienas bēdas un tumsība, saskatāmi arī dažādi pozitīvi elementi kā vecvecāku spēja vienmēr atrast dzīvē pozitīvo, viņu gādība attiecībā pret Astru un Noru, lauku dzīves vērtības, Astras mīlestība pret viņas karjeru un citas nianšes. Panākt šo spēju, veidot saikni ar personām filmā un iejusties momentā, filmas producentiem tiešām ir veiksmīgi izdevies realizēt.

Pēc režisores teiktā: “Šī filma ir kā mākslas darbs”. Jāatzīst, ka šis tiešām ir raksturojums, kas attiecināms uz šo filmu, jo šis darbs ir vairāk kā tikai izklaidējoša filma. Tika iekļauta Padomju okupācijas nežēlība, ikdienas dzīve mūsu vecvecāku laikā, kāda bija sabiedrība, cilvēku savstarpējās attiecības, mācības skolā. Šie visi elementi tiešām bija detalizēti un apdomāti. Ar iepriekšējām zināšanām skatoties, šis gandrīz divas stundas šķita kā reāla pieredze, jo viss jau likās tik tuvs un pazīstams, un filma arī producēta ļoti kvalitatīvi. Manuprāt, darbs ir unikāls, šī ir pieredze, kas būtu vērtīga jebkuram.

